

Aan de voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

2 december 2003

Ons kenmerk

MLB/M/2003/58.802

Uw brief van

28 november 2003

Onderwerp

Moties en vragen mediabegrotingsbrief 2004

Maandag 24 november jl. heb ik tijdens het Wetgevingsoverleg, onderdeel Media, toegezegd dat ik schriftelijk in zou gaan op enkele onderwerpen, die tijdens dit overleg ter sprake kwamen. Die toezegging doe ik hierbij gestand. Tevens zal ik ingaan op de moties, die tijdens het overleg zijn ingediend.

Vragen over financiële aangelegenheden

Ruimte voor investeringen

Mevrouw Van Nieuwenhoven heeft gevraagd naar de ruimte van de Publieke Omroep voor de nodige investeringen.

De publieke omroep wil naast de opgelegde bezuinigingen extra reserveren ten behoeve van investeringen in de Publieke Omroep zelf. In 2004 wordt € 4,8 mln extra gereserveerd voor programmaversterking. Dit bedrag wordt ondergebracht in het zogeheten Karel V fonds. Daarnaast zal ook vanuit het FOR een bedrag van € 14,9 mln aan dit fonds worden toegevoegd. Of vanaf 2005 nog extra inspanningen mogelijk zijn, zal blijken, wanneer de Publieke Omroep op basis van de uitkomst van de werkgroepen de verdere bezuinigingen heeft ingevuld.

Fiscalisering

Mevrouw Van Nieuwenhoven heeft gevraagd hoe de huidige bezuinigingen te rijmen zijn met de afspraken ten tijde van de fiscalisering.

Sedert de fiscaliseringsoperatie is de financieel-economische situatie van ons land ingrijpend gewijzigd. Dit heeft de regering in het Hoofdlijnenakkoord en het Strategisch Akkoord doen besluiten – tegen de achtergrond van de doelmatigheids- en volumetaakstelling van de gehele overheidssector – ook aan de Publieke Omroep een efficiencytaakstelling op te leggen.

Efficiency publieke omroep

Mevrouw Van Nieuwenhoven vroeg hoe het kan dat de Nederlandse publieke omroep in Europees verband als efficiënt wordt beoordeeld en er toch doelmatiger gewerkt moet worden.

Uit het onderzoek van McKinsey blijkt dat de Nederlandse publieke omroep in vergelijking met andere Europese publieke omroepen een groot deel van het totale budget aan programma's besteedt in plaats van aan indirecte kosten. Daarnaast is er ook in absolute zin sprake van een relatief laag kostenniveau.

In het onderzoek is echter ook vastgesteld, dat er nog besparingen te vinden zijn in de sfeer van efficiëntie, effectiviteit en samenwerking, zonder dat dit hoeft te raken aan de programmering.

Rente op omroepreserve

Mevrouw Kraneveldt stelde een vraag over de rente op de algemene omroepreserve.

Deze rente-opbrengst is afhankelijk van de hoogte van de algemene omroepreserve en de hoogte van de rente die het Commissariaat voor de Media op zijn deposito's ontvangt. Zoals ik in mijn Mediabegrotingsbrief heb uiteengezet, wordt de rente geraamd op € 3 mln. Ik baseer me hierbij op de raming van het Commissariaat voor de Media als beheerder van de algemene omroepreserve. Aangezien momenteel nog geen volledige duidelijkheid kan worden verschaft over de hoogte van de algemene omroepreserve vanaf 2004, wordt vooralsnog aangenomen dat deze hoogte in 2005-2008 niet substantieel zal variëren.

Fluctuatie Ster-inkomsten

Mevrouw Kraneveldt vroeg hoe het komt dat de Ster-inkomsten fluctueren.

Ten eerste: die fluctueren altijd, onder invloed van conjunctuur en het al dan niet plaats vinden van internationale (sport)evenementen. Ten tweede, deze fluctuaties worden opgevangen door de algemene omroepreserve, die als buffer fungeert. Incidentele meevallers worden in het lopende jaar hieraan toegevoegd en tegenvallers worden hieruit opgevangen. Op deze wijze kan de programmering op kwalitatief niveau worden gehandhaafd.

Wetsvoorstel Verlaging Rijksomroepbijdrage in relatie tot mediabegrotingsbrief

Mevrouw Van Nieuwenhoven vroeg naar de relatie tussen het wetsvoorstel Verlaging Rijksomroepbijdrage en het debat over de mediabegrotingsbrief.

Het wetsvoorstel Verlaging Rijksomroepbijdrage is een wijziging van de Mediawet, namelijk van het bedrag dat jaarlijks beschikbaar is voor de Publieke Omroep. Het regelt dus formeel-wettelijk de totale verlaging van de Rijksomroepbijdrage als gevolg van de afgesproken bezuinigingen. Het minimumniveau van de Rijksomroepbijdrage is immers in art. 111 Mediawet vastgelegd. In het wetsvoorstel zijn de bezuinigingsbedragen voor 2004, 2005, 2006 en het structurele bedrag vanaf 2007 opgenomen. In (het debat over) de mediabegrotingsbrief is nader ingegaan op de invulling van die bezuinigingen in 2004.

Rechtmatigheid en doelmatigheid van de uitgaven

Mevrouw Van Nieuwenhoven stelde een vraag over rechtmatigheid en doelmatigheid van uitgaven en de controle hierop door respectievelijk het Commissariaat voor de Media en de raad van bestuur Publieke Omroep.

Primair gaat het om rechtmatigheid van uitgaven. Daarop is het toezicht van het Commissariaat voor de Media gericht. Bij doelmatigheid van de uitgaven gaat het om een beoordeling van beleid en uitvoering daarvan. Dat is een taak van de Publieke Omroep zelf; in de Mediawet staat dat de raad van bestuur Publieke Omroep tot taak heeft de doelmatige inzet van middelen te bevorderen.

Inzet programmaversterkingsbudget

De heer Bakker vroeg hoe de afgelopen jaren het programmaversterkingsbudget is ingezet.

Ik zal hiervan een overzicht laten maken door de raad van bestuur Publieke Omroep. Dat overzicht zal ik begin volgend jaar aan de Kamer toezenden.

Vragen over programmatische aangelegenheden

Bezuinigingen internet en nieuwe diensten

De heer Vendrik (GL) heeft gevraagd of het zinvol is 3 mln te bezuinigen op internet en nieuwe diensten.

Uitgangspunt is dat de landelijke publieke omroep innovatie door gebruik van digitale media, zoals internet en digitale televisie, voortzet. Een toekomstgerichte publieke omroep moet zijn maatschappelijke taken ook langs nieuwe wegen vervullen.

Ik handhaaf daarom de oormerking van het budget voor nieuwe diensten binnen de begroting van de Publieke Omroep. Wel stem ik, uitgaande van de efficiencydoelstelling, in principe in met een bezuiniging van € 3 miljoen, waardoor het budget voor nieuwe diensten in 2004 daalt van € 25 naar € 22 miljoen. Een bezuiniging van deze omvang acht ik redelijk en mogelijk in verhouding tot de taken en de verlaging van de kosten. De Publieke Omroep vult thans deze bezuiniging in en zal deze onderbouwen in het kader van de herziene strategie voor digitale media. In dien ik met dit plan akkoord ga, zal ik het budget van € 22 miljoen ter beschikking stellen.

Bestaansrecht NPS

De heer Atsma (CDA) heeft gevraagd naar het bestaansrecht van de NPS, aangezien deze zendgemachtigde geen leden heeft.

De NPS ontleent haar bestaansrecht aan zijn wettelijke opdracht (artikel 15 Mediawet) om aanvullend aanbod te verzorgen in programmasoorten waarin de andere zendgemachtigden onvoldoende voorzien. In het bijzonder is dit uitgewerkt in de programmavoorschriften die voor de NPS gelden op het gebied van cultuur en kunst en multiculturele programmering. Overigens ontleent een omroepvereniging haar bestaansrecht niet uitsluitend aan haar ledental; zij dient volgens de Mediawet bovendien bij te dragen aan de programmataken en verplichtingen van de publieke omroep als geheel.

Reglementen Publieke Omroep in internationaal perspectief

De heer Slob (CU) heeft gevraagd of de indruk juist is dat de Nederlandse Publieke Omroep de meest gereguleerde van Europa is en hoe dit zich verhoudt tot het streven van dit kabinet naar minder regels.

Nederland kent geen extreme regeldruk op mediagebied. De Britse Mediawet bijvoorbeeld is veel uitgebreider dan de Nederlandse. En de Duitse deelstaten stellen ook veel meer regels. Het hangt er bovendien van af waar je naar kijkt. De programmavoorschriften in Nederland zijn, net als in Frankrijk, vrij precies door hun kwantitatieve karakter waar andere landen met meer kwalitatieve programmaopdrachten voor de publieke omroep werken. Veel regels in de Nederlandse Mediawet hebben betrekking op de organisatie van de publieke omroep. Die is uniek en vergt door de verzameling van organisaties meer regelgeving. Bovendien zijn veel regels in de Mediawet opgelegd door de Europese richtlijn "Televisie zonder grenzen".

Waarden en normen

De heer Slob (CU) heeft gevraagd om in de prestatieafspraken die ik wil sluiten met de Publieke Omroep een paragraaf op te nemen over waarden en normen. Ik wil en kan dit niet doen omdat dit strijdig is met de uitingsvrijheid zoals vastgelegd in de Grondwet. De overheid dient af te zien van inhoudelijke bemoeienis met de media. Over het uitdragen van normen en waarden in het publieke radio- en televisieaanbod behoort de overheid dan ook geen plichten of regels op te leggen. Dit is een zaak van maatschappelijke ontwikkeling en maatschappelijke discussie, waarvoor de media natuurlijk wel een podium kunnen bieden.

Paralympics

Mevrouw Van Nieuwenhoven (PvdA) heeft gevraagd of de staatssecretaris bij de NOS aan de orde wil stellen of zij voortaan niet meer aandacht kunnen schenken aan de Paralympics. De NOS heeft de wettelijke taak om verslag te doen van sportgebeurtenissen. Hoe en in welke mate welke evenementen aan bod komen, is hun zelfstandige redactionele verantwoordelijkheid. Op dit moment overlegt de

Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport met de NOS over de verslaglegging van de Paralympics, die op de zogenaamde Evenementenlijst is geplaatst.

Nederlandse lied op de radio

De heer Atsma (CDA) heeft gevraagd of het Nederlandse lied in Hilversum bijna stelselmatig uit de ether wordt verbannen. Radio 2, 3FM en in mindere mate Radio 1 brengen samen een gevarieerd aanbod aan lichte en populaire muziek, waaronder ook Nederlandstalige (pop)muziek. Verder is bij de recente herverdeling van radiofrequenties voor commerciële omroep één landelijke FM-pakket toegekend aan een zender met Nederlandstalige muziek. In de vergunning die hiervoor is verleend aan RTL FM is vastgesteld dat deze zender tussen 7.00 en 19.00 uur minimaal 35% Nederlandstalige muziek moet uitzenden. Het Agentschap Telecom houdt hier samen met het Commissariaat voor de Media toezicht op.

Naleving programmavoorschriften

De heer Bakker (D66) heeft gevraagd hoeveel menskracht betrokken is bij de naleving van de programmavoorschriften. Bij de zendgemachtigden zijn in totaal 3 tot 4 fte gemoeid met het invoeren en coderen van programma's volgens de MeerJarenBegroting-indeling. Bij de afdeling Kijk- en Luisteronderzoek van de Publieke omroep gaat het om 1 fte per jaar voor controle van de gegevens die de zendgemachtigden aanleveren en voor het verzorgen van rapportages aan het Commissariaat voor de Media. Bij het Commissariaat is per jaar 0,5 fte nodig voor steekproefsgewijze controle en voor rapportage aan het ministerie van OCW. In totaal gaat het dus om 4,5 tot 5,5 fte.

Media en minderheden

Mevrouw Van Nieuwenhoven (PvdA) heeft een aantal vragen gesteld over de subsidies voor migrantenmedia. Deze instelling wordt bekostigd uit de Cultuurnota 2001-2004 en kreeg daarnaast incidenteel projectsubsidies uit het budget subsidies mediabeleid. Over voortzetting van de instellingssubsidie worden beslist in de Cultuurnota 2005-2008.

Het bureau Media en Migranten van de Nederlandse Vereniging voor Journalisten heeft in het verleden enkele malen een projectsubsidie ontvangen uit het budget subsidies mediabeleid. Voor de vaste kosten kon het bureau rekenen op een instellingssubsidie (€ 65.000) van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport, maar deze subsidie wordt vanaf 2005 beëindigd.

Mevrouw Vergeer (SP) vraagt zich af op welke wijze de Publieke Omroep meer wil doen voor minderheden. Wil hij meer allochtonen laten figureren op programma's of wil hij meer programma's maken die allochtonen aanspreken? Het antwoord is: allebei. Er ligt op dit terrein een speciale wettelijke taak voor de NPS, maar ook de andere zendgemachtigden dienen, op basis van de wettelijke taak van de Publieke Omroep, een bijdrage te leveren.

Advies RMO over media en politiek

De heer Vendrik (GL) heeft gevraagd wat de overheid kan doen om zelfreflectie van de media op hun eigen functioneren in de samenleving te steunen, mede in het licht van het advies van de Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling over politieke berichtgeving in de media?

Een kabinetsreactie op het advies van de RMO is in voorbereiding. Dit kost nog enige tijd omdat ik een groot aantal organisaties heb gevraagd om commentaar te leveren op het advies. Dit commentaar is inmiddels binnen. Uitgangspunt is dat reflectie op het eigen functioneren allereerst een zaak is van de media en van de journalistieke beroepsgroep zelf. Ik constateer dat er momenteel, mede naar aanleiding van het RMO-advies, volop debat woedt over de maatschappelijke verantwoordelijkheid van journalisten in de eigen kolommen en eigen zendtijd en in diverse debatzalen. De heer Vendrik vraagt in het bijzonder mijn aandacht voor het voortbestaan van een debatfunctie bij de NVJ. De heer Vendrik doelt daarmee op de activiteiten van het bureau Media en Migranten, die debatten organiseert over de kwaliteit van journalistiek. Door bezuinigingen van het ministerie van VWS verliest het bureau zijn vaste subsidie. De NVJ kan net als in voorgaande jaren voor projecten een aanvraag doen voor eenmalige subsidie, te verlenen uit het budget 'subsidies mediabeleid'.

Ondertiteling van programma's voor doven en slechthorenden

Diverse kamerleden hebben vragen gesteld over ondertiteling van de programma's van de publieke omroep. Ik handhaaf de doelstelling om in 2010 volledige ondertiteling te bereiken. Op korte termijn wil ik van de Publieke Omroep weten welke inspanningen zij tot nog toe hebben verricht en welke stappen er nog tot 2010 worden genomen. Met de commerciële omroepen heb ik onlangs het overleg hervat. Ik wil ook met hen vastleggen welk percentage ondertiteling op welke termijn gerealiseerd zal worden. De prioriteit ligt voorsnog bij de landelijke omroep. Er zijn via de koepelorganisatie voor regionale omroepen (ROOS) met subsidie van OCW wel experimenten geweest met ondertiteling bij de regionale omroepen. De resultaten waren wisselend. Een groeiend aantal regionale en lokale omroepen vindt mogelijkheden om op eigen initiatief te gaan ondertitelen. De financiering is de verantwoordelijkheid van de provincies en gemeenten.

Mevrouw Van Nieuwenhoven (PvdA) heeft gevraagd of de opbrengst van de privatisering van het Nederlands Omroepproductie Bedrijf kan worden aangewend voor ondertiteling. Dit kan niet. In het kabinet is afgesproken dat de opbrengst van privatisering van het NOB naar de algemene middelen zal vloeien.

Kijkwijzer

De heer Bakker (D66) heeft gevraagd of ik het wenselijk vind dat de iconen van de Kijkwijzer van het Nederlands Instituut voor de Classificatie van Audiovisuele Media (NICAM) voortdurend in beeld blijven tijdens een uitzending. Het Commissariaat voor de Media heeft de suggestie gedaan om de leeftijds aanduiding permanent in beeld te brengen. Hiermee is in andere landen al ervaring opgedaan. Ik wil graag met het Commissariaat en het NICAM overleggen of die ervaringen in andere landen aanleiding geven tot nadere afspraken op dit punt.

Glasvezel

De heer Vendrik (GL) heeft gevraagd om een reactie op een plan van woningbouwcorporatie Portaal om alle huurders standaard aan te sluiten op een glasnet.

Het kabinet is groot voorstander van concurrentie tussen infrastructures. Glasvezel kan bijdragen aan meer keuze voor de consument en betaalbare toegang tot informatie- en communicatiediensten voor alle burgers. De aanleg van een nieuwe infrastructuur die concurreert met kabel en ether juich ik dan ook toe. De minister van Economische Zaken is verantwoordelijk voor de informatie- en communicatie-infrastructuur. Verdere discussie over dit onderwerp kan plaatsvinden in het kader van brieven over de kabel en over breedband die de Tweede Kamer binnenkort ontvangt.

Moties

Tijdens het Wetgevingsoverleg heb ik op de ingediende moties reeds gereageerd. Mijn commentaar geef ik hier uitgebreider weer.

29 200 VIII, nr. 83

Motie van het lid Van Nieuwenhoven – Bezuiniging Muziek Centrum van de Omroep

De motie vraagt om het besluit over het definitieve budget van het MCO te koppelen aan de besluitvorming over de cultuurnota 2005-2008.

In het wetsgevingsoverleg heb ik aangegeven dat ik bij de instellingen waar ik zelf rechtstreeks voor de financiering verantwoordelijk ben, in totaal € 16 miljoen moet bezuinigen. Ik acht het onvermijdelijk dat het MCO daaraan een bijdrage levert, en wel in de door mij aangegeven bandbreedte van € 5,5 tot 7,5 miljoen. Ik zal het MCO vragen daarvoor een plan te ontwikkelen met twee varianten, namelijk met een bezuiniging van respectievelijk € 5,5 miljoen en € 7,5 miljoen. Dit plan wil ik voor 1 maart 2004 aan de Raad voor cultuur toezenden. Ik zal de Raad vragen zijn advies mede te baseren op dit door mij gevraagde plan. Samen met alle cultuurnota-aanvragen ontvangt de raad reeds in december 2003 het meerjarenplan dat het MCO conform artikel 170a van de Mediawet bij mij heeft ingediend en dat

uitgaat van het huidige bekostigingsniveau, omdat nog geen besluit over de bezuinigingen was genomen.

Ik dien het MCO op bestuursrechtelijke gronden voor 1 juli 2004 te berichten welk budget in 2005 beschikbaar zal zijn. Ik zal daarom mede op basis van het advies van de raad dat mij begin mei 2004 zal bereiken, mijn standpunt nog in mei 2004 bepalen en ook aan de Tweede Kamer melden. Ik ontraad de motie.

29 200 VIII, nr. 84

Motie van het lid Van Nieuwenhoven c.s. – Bezuiniging Wereldomroep

De motie vraagt mij overleg te voeren met de departementen van Buitenlandse Zaken en Economische Zaken en op basis van de uitkomsten daarvan een nieuw voorstel voor het budget van de Wereldomroep vanaf 2005 te doen.

Voor de voorgenomen bezuiniging bij de Wereldomroep geldt hetzelfde financiële uitgangspunt als bij de motie nr. 83. Ik zal spoedig stappen ondernemen om het overleg met de genoemde departementen te starten. Zodra daarvan het resultaat bekend is zal ik de Kamer daarover informeren. Ik laat het oordeel over de motie aan de Kamer.

29 200 VIII, nr. 85

Motie van het lid Atsma c.s. – Budget regio bij Stimuleringsfonds

Deze motie vraagt het budget bij het Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties voor regionale omroepen geormerkt en binnen het totaalbudget te verhogen tot € 1 miljoen.

In mijn brief over de mediabegroting 2004 heb ik reeds aangegeven voorstander te zijn van verruiming van de middelen beschikbaar voor bijzondere culturele producties bij de regionale omroepen. Ik vroeg daarbij aandacht voor de mogelijke samenwerking tussen landelijke en regionale omroepen. Ik heb daarom geen bezwaar tegen de motie.

29 200 VIII, nr. 86

Motie van het lid Vergeer – Bezuiniging Muziek Centrum van de Omroep

De motie verzoekt de geplande bezuiniging bij het MCO ongedaan te maken.

In mijn reactie op motie nr. 83 heb ik reeds mijn voorstel voor de verdere aanpak gegeven. Ik ontraad op grond van het bovenstaande aanvaarding van de motie.

29 200 VIII, nr. 87

Motie van de leden Vergeer en Vendrik – Bezuiniging Wereldomroep

De motie verzoekt de voorgenomen bezuiniging bij de Wereldomroep ongedaan te maken.

In mijn reactie op motie nr. 84 heb ik reeds mijn voorstel voor de verdere aanpak gegeven. Ik ontraad op grond van het bovenstaande aanvaarding van de motie.

29 200 VIII, nr. 88

Motie van de leden Vergeer en Vendrik – Onderzoek docutheek

Deze motie verzoekt om een onderzoek te verrichten naar de oprichting van een videotheek voor documentaires.

Een dergelijk instituut bestaat reeds. Het Nederlands Instituut voor Beeld en Geluid (NIBG) heeft tot taak het audiovisuele erfgoed te verzamelen, te ontsluiten en beschikbaar te stellen.

Televisiedocumentaires worden standaard geselecteerd voor opname in de collectie. Het NIBG biedt toegang tot deze collecties voor iedereen. Voor een breder publiek gebeurt dat onder meer door hoogtepunten op dvd beschikbaar te stellen en in het nieuwe gebouw van het NIBG dat thans in aanbouw is, zal de dienstverlening nog ruimer kunnen worden. Ook wordt samengewerkt met openbare

bibliotheken voor de beschikbaarstelling. Het Nederlands Filmuseum vervult een vergelijkbare rol ten aanzien van de Nederlandse filmdocumentaire. Voorts zijn ook veel televisiedocumentaire via de websites van de publieke omroep (o.a. "Uitzending gemist?") nog geruime tijd te zien. Daarom acht ik deze motie overbodig.

29 200 VIII, nr. 89

Motie van het lid Bakker c.s. – Herverdeling zendtijd 39f-zendgemachtigden

De motie vraagt de regering om de zendtijd voor de 39f-zendgemachtigden zodanig te verdelen dat elk van de zeven hoofdstromingen evenveel zendtijd krijgt.

Ik stel de totale hoeveelheid zendtijd vast die beschikbaar is voor de 39f-instellingen tezamen alsmede de zendtijd voor de politieke partijen en voor overheidsvoorlichting (artikel 39c). Het Commissariaat voor de Media is op grond van de Mediawet belast met de uiteindelijke toewijzing van de zendtijd aan de kerkgenootschappen en genootschappen op geestelijke grondslag.

Het Commissariaat is thans een consultatie begonnen over een aangepaste eenduidige toewijzingssystematiek van de hoeveelheid zendtijd per 39f-instelling. Deze is gebaseerd op twee toedelingscriteria: een vaste voet en proportionaliteit op basis van de kwantitatieve aanhang van de stromingen. Het Commissariaat meent dat zo optimaal recht wordt gedaan aan de twee gezichtspunten die bij pluriformiteit een rol kunnen spelen, namelijk enerzijds een gelijke 'kans' en anderzijds afspiegeling van de getalsmatige verhoudingen tussen de geestelijke stromingen.

Ik geef er de voorkeur aan om het Commissariaat voor de Media te vragen met de betrokkenen verder te spreken over deze nieuwe toewijzingssystematiek en vervolgens zijn concept-beleidslijn aan mij toe te zenden. Ik zal deze dan met mijn oordeel aan de Kamer sturen. Voor 1 juli 2004 dient er dan duidelijkheid te zijn over de nieuwe toewijzingssystematiek.

De uitvoering van deze motie doorkruist niet alleen dit proces maar stuit ook op bestuurlijke en wettelijke problemen, aangezien het Commissariaat exclusief belast is met de toewijzing van de zendtijd. Ik ontraad op grond hiervan de aanvaarding van deze motie.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)